

BLOEMISTEN OVER PERSOONLIJK ROUWWERK

Verlies vertellen naar bloemen

Een beeld scheppen van de overledene in bloemen. Vijf bloemisten vertellen over hun aanpak en keuzes die ze maken. De commerciële drive is er ook; het vak verkopen, laten zien wat bloemwerk vermag. Sommigen vormen een alliantie, anderen werken samen met grote begrafenisjongens. Bindende factor: alle vijf maken het allerliefst rouwwerk.

TEKST | ILSE BROERS

Rouwwerk kan persoonlijk en bijzonder zijn. Bloembinder Miranda ter Voorde is een warm pleitbezorger van de kleinschalige benadering. Voor de standaard catalogusbenadering van de grote uitvaartondernemer heeft ze geen goed woord over. 'Je ziet wat er gebeurt door aanbestedingen: Topbloemen heeft gewonnen, per saldo levert de bloemist in. Aangesloten bloemisten

moeten een flink percentage van hun opdracht afdragen. Helaas wordt dat wel eens gekort op de bloemen die gebruikt worden voor het rouwwerk.'

Mensen zijn nog te weinig op de hoogte, vindt ze, van alles wat mogelijk is. 'Als achterblijver krijg je een boek voor je met de mededeling dat je daaruit kunt kiezen. Terwijl een rouwwerk een

uniek stuk kan zijn, gebaseerd op het leven van de overledene. Het kan zoveel persoonlijker, en warmer. Soms maak ik een stuk samen met de achterblijvers, met bloemen uit de tuin van de overledene – die ze zelf hebben gesneden. Die persoonlijke benadering is de tendens, en ik ben ervan overtuigd dat daar de winst ligt voor de bloemist.'

Rob van Gool van Bloemenhuis Kamp, Oosterhout

'Een deel van mijn bloemwinkel bouw ik om tot uitvaartwinkel'

'Je neemt zorg uit handen. Ik maak van alles, ben leverancier van vijf uitvaartondernemingen en heb veel particuliere klanten. Waaronder zo'n dertig families uit woonwagenvakken - rondom Oosterhout zijn wel tien grote vakken. Imposant werk is dat vaak: een Maria-altaartje, een hemel-poort, een Lourdesgrot, of een hart van anderhalve meter groot. De witte roos is hierbij bijna altijd de hoofdmoot, een enkele keer aangevuld met blauw.

Vanaf november bouw ik een deel van mijn bloemwinkel om tot uitvaartwinkel. Omdat ik ook veel samenwerk met het crematorium in Breda en uitvaartverzorger Zuylen, hun slogan is 'Afscheid met een ziel'. In de winkel komt rouwwerk, lantaarns en zijden bloemen te staan voor

op het kerkhof, twee of drie aparte kisten, en bijzondere urnen van keramiek. Ik heb iemand gevonden die persoonlijke urnen maakt: in de vorm van een vlinder, een wolk of ster, of met vogels.

De persoonlijke gesprekken met nabestaanden voer ik altijd zelf. Soms hoor ik: verras me maar – heel bijzonder als je zo de vrije hand krijgt. Zo maakte ik laatst een natuurlijk stuk, met rietpluimen en boomstronken, voor een man die zijn hele leven in De Biesbosch had gewerkt.

Ik heb me al jaren in de uitvaarttak gespecialiseerd. Ik maak liever één grafstuk dan tien bruidsboeketten. Het is het mooiste werk om te doen.'

BLOEMISTEN OVER PERSOONLIJK ROUWERK

Verlies vertellen naar bloemen

scheppen van de overledene in bloemen. Vijf bloemisten vertellen over hun aanpak

die ze maken. De commerciële drive is er ook; het vak verkopen, laten zien wat

er mogelijk is. Sommigen vormen een alliantie, anderen werken samen met grote begra-

vens. Bindende factor: alle vijf maken het allerliefst rouwwerk.

TEKST | ILSE BROERS

kan persoonlijk en bijzonder zijn. Miranda ter Voorde is een warm karakter van de kleinschalige benadering. In plaats van de standaard catalogusbenadering van de grootaartondernemer heeft ze geen goed boek. 'Je ziet wat er gebeurt door aanbesteding. Je hebt gewonnen, per saldo heb je bloemist in. Aangesloten bloemisten

moeten een flink percentage van hun opdracht afdragen. Helaas wordt dat wel eens gekort op de bloemen die gebruikt worden voor het rouwwerk.'

Mensen zijn nog te weinig op de hoogte, vindt ze, van alles wat mogelijk is. 'Als achterblijver krijg je een boek voor je met de mededeling dat je daaruit kunt kiezen. Terwijl een rouwwerk een

uniek stuk kan zijn, gebaseerd op het leven van de overledene. Het kan zoveel persoonlijker, en warmer. Soms maak ik een stuk samen met de achterblijvers, met bloemen uit de tuin van de overledene – die ze zelf hebben gesneden. Die persoonlijke benadering is de tendens, en ik ben ervan overtuigd dat daar de winst ligt voor de bloemist.'

Rob van Gool van Bloemenhuis Kamp, Oosterhout 'deel van mijn bloemwinkel bouw ik om tot uitvaartwinkel'

'Je neemt zorg uit handen. Ik maak van alles, ben leverancier van vijf uitvaartondernemingen en heb veel particuliere klanten. Waaronder zo'n dertig families uit woonwagenvakken - rondom Oosterhout zijn wel tien grote kampen. Imposant werk is dat vaak: een Maria-altaartje, een hemel-poort, een Lourdesgrot, of een hart van anderhalve meter groot. De witte roos is hierbij bijna altijd de hoofdmoot, een enkele keer aangevuld met blauw.

Vanaf november bouw ik een deel van mijn bloemwinkel om tot uitvaartwinkel. Omdat ik ook veel samenwerk met het crematorium in Breda en uitvaartverzorger Zuylen, hun slogan is 'Afscheid met een ziel'. In de winkel komt rouwwerk, lantaarns en zijden bloemen te staan voor

op het kerkhof, twee of drie aparte kisten, en bijzondere urnen van keramiek. Ik heb iemand gevonden die persoonlijke urnen maakt: in de vorm van een vlinder, een wolk of ster, of met vogels.

De persoonlijke gesprekken met nabestaanden voer ik altijd zelf. Soms hoor ik: verras me maar – heel bijzonder als je zo de vrije hand krijgt. Zo maakte ik laatst een natuurlijk stuk, met rietpluimen en boomstronken, voor een man die zijn hele leven in De Biesbosch had gewerkt.

Ik heb me al jaren in de uitvaarttak gespecialiseerd. Ik maak liever één grafstuk dan tien bruidsboeketten. Het is het mooiste werk om te doen.'

Pim van den Akker, Delft 'Soms zit ik te janken als ik geraakt ben'

Net zo belangrijk als de wens van de klant vind ik mijn eigen wensen. Ik maak rouwwerk op afspraak. Een gesprek kan best lang duren, ik wil alles weten: liefhebberijen, vakantieplannen – met alle informatie kun je iets. Soms moet je mensen op hun gemak stellen, dan is het zo'n verhaal; soms zitten zij te janken, en soms ik, als ik geraakt ben. Het werk moet kloppen bij die persoon, bij de achterblijvers, maar ook bij wat ik voel. Ik moet het geloven, zien en voelen. Dan pas verkoop je je mooiste werk, en waarborg je je identiteit als bloemist en vormgever. Dat is

nét zo belangrijk als geld verdienen, anders word je een handelaar in bloemen – en dat is een ander vak.

Het is heel wisselend hoeveel ik maak. Soms maak ik een heel jaar geen rouwwerk. Dan ben ik bezig met bruidswerk, een boek of andere opdrachten. Of maak ik vrij werk voor mezelf; ben ik nieuwe dingen aan het uitproberen en onderzoeken. Mensen willen een uniek rouwwerk, dat zie je ook in de kistenwereld. Voorbeelden zie ik als een beperking, daar wil ik niet teveel in sturen.

Hooguit kun je materialen tonen: de structuur, het hout, de bloem, de kleur. Wat mij is bijgebleven is het mooie grafmonument dat ik heb mogen maken van leisteen en beton. Bloemen konden daar altijd gewisseld en bijgevoegd worden. Heel krachtig.

Ik vind rouwwerk een van de mooiere onderdelen van ons vak. Om de connectie, om het vertrouwen dat mensen je geven; jij kan hun verlies vertellen naar bloemen.'

Chris Derksen van bloembinderij De eeuwige lente, Apeldoorn ‘Ze weten precies wat ze willen, het moet er perfect uitzien’

‘Ik maak per dag zo’n vijf tot tien rouwarrangementen, van traditioneel tot hedendaags; de persoonlijkheid van de overledene moet je erin weerspiegeld zien. Rouwwerk maak ik het liefste zelf, klanten komen ook voor mij.

Ik werk veel voor de reizigerswereld. Boven Apeldoorn ligt een groot woonwagenkamp, waar mijn opa en vader al rouwwerk voor maakten. In die cultuur is rouwwerk heel belangrijk; het moet er perfect uitzien en ze weten precies wat ze willen. Veelal is dat corsowerk. Het bloemgebruik stuur ik in, je moet aansluitende bloemen hebben, en

niet alle bloemen zijn geschikt. Rozen zijn populair, die gebruik ik veel, net zoals anjers.

Ik begin vaak met een schets: een oude Mercedes met ronde koplampen, een grote boot, een rode mond voor een Rolling Stones-fan. Bijna alles kan. Laatst maakte ik een paardenhoofd, gestoken met witte rozen en anjers, waarbij ik het oude halster van de eigenaar verwerkte. Loodzwaar was het. Bijzonder was het busje van een vader die zijn overleden zoon zelf wilde vervoeren; de binnenkant bekleedde ik voor 1500 euro met bloemen.

Vaak zijn het heel gelovige mensen, en komen ze een jaar na het overlijden terug voor een nieuw bloemwerk. Ook dat is een sterke traditie in deze cultuur. Rouwwerk is al tachtig jaar onze specialiteit. Je kunt daarmee iets moois bijdragen aan een trieste gebeurtenis, dat geeft zo veel voldoening. Daarnaast ben ik aangesloten bij Afscheid met Bloemen; een landelijke online samenwerking van 25 bloemisten, met grote klanten als Dela en Monuta. In onze boeken staan sfeerbeelden van rouwarrangementen. Met ook hier alle ruimte voor persoonlijke wensen. Ook prachtig rouwwerk, maar van een heel andere orde.’

Cecilia Scharringa van Flow Bloemisten, Arnhem ‘Vaak neem ik bloemen mee uit de eigen tuin’

‘Het liefst gebruik ik gras-achtigen en seizoenbloemen, bloemen die ook in de tuin groeien: korenbloem, dille, leeuwenbekje, *Campanula*, en *Clematis* is ook een superbloem. Veldachtige en natuurlijke stukken maak ik graag. Met de lolie heb ik minder, maar wil iemand dat, dan verwerk ik het op zo’n manier dat ik het ook mooi vind. Goede verbindingsbloemen zijn belangrijk om niet voor de hand liggende kleuren mooi te combineren. Hoe het bloemstuk wordt, wordt bepaald door de nabestaanden, niet door mijn gevoel voor wat mooi is. Dat moet je kun-

nen wegcijferen bij een specialisme in afscheidsbloemen. Het sociale aspect is net zo belangrijk als het vaktechnische; luisteren, meeleven en adviseren zijn voorwaarden om een bloemstuk te maken dat raakt.

Ik hou van kleurrijk werk, zeker voor rouwwerk. De manier van afscheid nemen is veranderd de laatste tien jaar; naast afscheid wordt ook het leven gevierd dat geweest is, en kleur hoort daar vaak bij. Regelmatig neem ik bloemen mee uit de eigen tuin, dan maak ik een rondje door de tuin

met een van de nabestaanden, om de sfeer te proeven en te zien wat er staat. Daaruit kun je veel afleiden.

Soms maak ik een stuk samen met de nabestaanden, dan neem ik mijn werktafel mee; dat worden ook zulke mooie stukken. Laatst werkte ik samen met een dochter en haar dementerende moeder. Dat haar man was overleden bevatte ze niet goed, maar in het bloemwerk zat wel haar liefde en aandacht.’

Chris Derksen van bloembinderij De eeuwige lente, Apeldoorn 'Laten precies wat ze willen, het moet er perfect uitzien'

dag zo'n vijf tot tien rouwarrange-
traditioneel tot hedendaags; de per-
l van de overledene moet je erin
d zien. Rouwwerk maak ik het liefste
komen ook voor mij.

voor de reizigerswereld. Boven Apel-
en groot woonwagenkamp, waar mijn
er al rouwwerk voor maakten. In die
uwwerk heel belangrijk; het moet er
en en ze weten precies wat ze willen.
coursowerk. Het bloemgebruik stuur
et aansluitende bloemen hebben, en

niet alle bloemen zijn geschikt. Rozen zijn popu-
lair, die gebruik ik veel, net zoals anjers.

Ik begin vaak met een schets: een oude Merce-
des met ronde koplampen, een grote boot, een
rode mond voor een Rolling Stones-fan. Bijna al-
les kan. Laatst maakte ik een paardenhoofd, ge-
stoken met witte rozen en anjers, waarbij ik het
oude halster van de eigenaar verwerkte. Lood-
zwaar was het. Bijzonder was het busje van een
vader die zijn overleden zoon zelf wilde vervoer-
ren; de binnenkant bekleedde ik voor 1500 euro
met bloemen.

Cecilia Scharringa van Flow Bloemisten, Arnhem 'Ik neem ik bloemen mee uit de eigen tuin'

gebruik ik gras-achtigen en seizoen-
bloemen die ook in de tuin groeien:
n, dille, leeuwenbekje, *Campanula*,
is ook een superbloem. Veldachtige-
stukken maak ik graag. Met de
k minder, maar wil iemand dat, dan
het op zo'n manier dat ik het ook
Goede verbindingsbloemen zijn be-
niet voor de hand liggende kleuren
mbineren. Hoe het bloemstuk wordt,
aald door de nabestaanden, niet door
el voor wat moei is. Dat moet je kun-

nen wegcijferen bij een specialisme in af-
scheidsbloemen. Het sociale aspect is net zo be-
langrijk als het vaktechnische; luisteren, meele-
ven en adviseren zijn voorwaarden om een
bloemstuk te maken dat raakt.

Ik hou van kleurrijk werk, zeker voor rouwwerk.
De manier van afscheid nemen is veranderd de
laatste tien jaar; naast afscheid wordt ook het le-
ven gevierd dat geweest is, en kleur hoort daar
vaak bij. Regelmatig neem ik bloemen mee uit de
eigen tuin, dan maak ik een rondje door de tuin

Vaak zijn het heel gelovige mensen, en komen ze
een jaar na het overlijden terug voor een nieuw
bloemwerk. Ook dat is een sterke traditie in deze
cultuur. Rouwwerk is al tachtig jaar onze special-
teit. Je kunt daarmee iets moois bijdragen aan een
trieste gebeurtenis, dat geeft zo veel voldoening.
Daarnaast ben ik aangesloten bij Afscheid met
Bloemen; een landelijke online samenwerking
van 25 bloemisten, met grote klanten als Dela en
Monuta. In onze boeken staan sfeerbeelden van
rouwarrangementen. Met ook hier alle ruimte
voor persoonlijke wensen. Ook prachtig rouw-
werk, maar van een heel andere orde.'

met een van de nabestaanden, om de sfeer te
proeven en te zien wat er staat. Daaruit kun je
veel afleiden.

Soms maak ik een stuk samen met de nabe-
staanden, dan neem ik mijn werktafel mee; dat
worden ook zulke mooie stukken. Laatst werkte
ik samen met een dochter en haar dementerende
moeder. Dat haar man was overleden bevatte
ze niet goed, maar in het bloemwerk zat wel haar
liefde en aandacht.'

Petri Rijdsdijk van Fiori Bloemen, Leiden 'Je schildert een laatste schilderij met bloemen'

'Klanten hebben geen idee wat er mogelijk is.
Die moet je triggeren, anders kiezen ze uit stan-
daardwerk dat ze voor hun neus krijgen. Terwijl
er zoveel meer kan: je maakt een laatste schilde-
rij, schildert met bloemen. Daarin moeten wij de
klant een stukje opvoeden, dat vind ik echt onze
taak: er is meer dan een biedermeier met witte

lelies. Ik werk met alle materialen en bloemen en
vormen, zonder voorkeur; met zaden, mooie
houtsoorten, engeltjes. Voor een oudere man die
zijn leven lang aardappels kweekte, verwerkte ik
aardappels in het rouwwerk van de kleinkinde-
ren; dat was hun eerbetoon aan hun opa. Voor
een heel bereisde en tegelijk zachte man combi-

neerde ik ruwe materialen met lieflijke bloemen.
En voor een rocker koos ik een ruwe tak en de
stoere bloemplant *Heliconia*; helemaal passend
bij wie hij was. Ik wil zo iemand wel kennen, en
vraag altijd door.

Om klanten een goed beeld te geven, maken we
nu met een groep van acht bloemisten een boek
met symbolisch rouwwerk, afwijkend, bijzonder.
Dat wordt op locatie, op grafstenen en in de na-
tuur gefotografeerd. Ons boek ligt straks in Af-
scheidshuis de Lelie in Gorinchem, een initiatief
van bloemist Carolien Verdonk; een prachtige
plek om op eigen wijze afscheid te nemen. Deze
groep, met bloemisten uit Noord-Brabant, Zuid-
Holland en Zeeland, is ook haar initiatief. Heel
goed vind ik, want een uitvaartorganisatie kan
ons vak niet verkopen, dat kunnen alleen wij
doen. Ik maak nu per week zo'n tien rouwwerken.
Dat mogen er wel meer worden. Ik vind het onwijs
fijn om te doen. Het maakt niet uit of het een werk
van 50 of van 500 euro is.'